

Retorikák,
poétikák,
drámaelméletek
konferencia
Miskolc, 1995.
május 22–25.

**RETORIKÁK, POÉTIKÁK, DRÁMAELMÉLETEK
konferencia**

Miskolc, 1995. május 22—25.

A konferenciát rendezi

a Magyar Tudományos Akadémia Irodalomtudományi Intézetének
Reneszánsz-kutató Osztálya,
a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Régi Magyar
Irodalomtörténeti Tanszéke
és a Magyar Műhely szerkesztősége,
az egyetemek régi magyar irodalomtörténeti tanszékeivel közösen

Előkészítő bizottság:

Kecskeméti Gábor (Budapest, MTA Irodalomtudományi Intézet)
tudományos titkár
Kohlne Tóth Nóra (Miskolc, ME BTK) szervező
Sántha Teréz (Budapest, ELTE Egyetemi Könyvtár) szervező titkár
Visóczki Istvánné (Budapest, MTA Irodalomtudományi Intézet)
gazdasági vezető

Balázs Mihály (Szeged, JATE BTK)
Bitskey István (Debrecen, KLTE BTK)
Hargittay Emil (Budapest, PPKE BTK)
Jankovics József (Budapest, MTA Irodalomtudományi Intézet)
Kilián István (Miskolc, ME BTK)
Kovács Sándor Iván (Budapest, ELTE BTK)
Pirnát Antal (Pécs, JPTE BTK)
Szilágyi Ferenc (Budapest, KGRE BTK)

A konferencia támogatói:

Magyar Tudományos Akadémia
Miskolc város Önkormányzata
Miskolci Akadémiai Bizottság
Universitas Könyvkiadó

A konferencia színhelye:

Miskolci Akadémiai Bizottság Székháza (Miskolc, Erzsébet tér 3.)

A regisztrálás 1995. május 22-én délután 2–4 óráig tart a tanácskozás
színhelyén.

PROGRAM

Május 22., hétfő, délután 3 óra

MEGNYITÓ

Beszédet mond Terplán Zénó akadémikus,
a Miskolci Akadémiai Bizottság elnöke

ELSŐ ÜLÉS

Elnök: Jankovics József

Bartók István: *Valami a metaplasmusról (A grammatikától a poétika felé)*
Imre Mihály: *A retorika szempontjainak érvényesülése Szenci Molnár Albert
szótárszerzői működésében*
Kecskeméti Gábor: *A történeti kommunikációelmélet lehetőségei*

Vita

este 1/2 8 óra

A Városházán fogadást ad dr. Szádeczky Zoltán,
Miskolc város Önkormányzatának jegyzője

A tanácskozás idején a Miskolci Akadémiai Bizottság Székházában
kiállítás tekinthető meg a Lepsényi-Gyűjtemény képzőanyagából
(17. század vége – 18. század eleje).

Május 23., kedd, délelőtt 9 óra

MÁSODIK ÜLÉS
Elnök: Bitskey István

*Bárczi Ildikó: A prédikáció szerepe a világ megszentelésében és a szent
teológia nyelvének elvilágiasodásában*
Lukácsy Sándor: „Trombita, kiirt, tanító vagyok”
Jankovits László: P. mester, a parasztok és a jokulátorok

Szünet

Knapp Éva: A jezsuita emblémaelmélet humanista kapcsolatai
Latzkovits Miklós: A régi magyar dráma és az argumentum

Vita

Délután 1 és 3 óra között ebédszünet

Május 23., kedd, délután 3 óra

HARMADIK ÜLÉS

Elnök: Balázs Mihály

Tóth Tünde: *Az inventio poetica kérdéséhez*

Szabó András: *Szenci Molnár Albert és a magyar időmértékes vers*

Petróczi Éva: *Poétika-töredékek angol és magyar puritán „életvezetési
könyvekben”*

Szünet

Mózes Huba: *A lírai költészet műfajai régi magyar bibliafordításokban*

Mohácsi Ágnes: *Zrínyi gondolatalakzatairól*

Szilasi László: *A halál argumentumai*

Vita

Május 24., szerda, reggel 9 óra — este 1/2 11 óra

EGÉSZNAPOS KIRÁNDULÁS

Reggel 9 óra: az autóbuszok indulása

A kirándulás útvonala: Miskolc — Boldva — Szalonna —
Rakacaszend — Vizsoly — Tállya — Miskolc

*Kb. este 8 óra: önköltséges közös vacsora a tarcali útelágazásnál,
a Sárga Borházban*

Kb. este 1/2 11 óra: visszaérkezés Miskolcra

Május 25., csütörtök, délelőtt 9 óra

NEGYEDIK ÜLÉS

Elnök: Nagy Pál (Párizs)

Kilián István: *Régi magyar képvers*

G. Komoróczy Emőke: *Kassák képversei*

L. Simon László: *Konkrét költészet, konkrét vers. Kísérletek a kortárs
magyar lírában*

Szünet

Elnök: Kilián István

Bujdosó Alpár (Bécs): *A szöveg szerepe a vizuális költészetben*

Nagy Pál (Párizs): *A nem-szöveges elemek a vizuális költészetben*

Vita

Aki a magyar művelődés legrégebb századaiban vallott
irodalmi nézeteket ismerni és e kor műveit a maguk
történeti mivoltában is érteni akarja,
az irodalmi gondolkodás
olyan rendszereivel kell megbarátkoznia,
melyek már rég a perifériára szorultak,
s ma élő emlékei csak egyes korszakokra korlátozottan
vagy sommásan elintézett tömegjelenségként
fordulnak elő az irodalomtörténetekben.

Tarnai Andor

A RETORIKÁK, POÉTIKÁK, DRÁMAELMÉLETEK C. KONFERENCIA
(MISKOLC, 1995) ELŐADÁSAINAK MEGJELENÉSE

- BÁRCZI Ildikó, *A prédikáció szerepe a világ megszentelésében és a szent teológia nyelvének elvilágiasodásában*, nem jelent meg.
- BARTÓK István, *Valami a metaplasmusról: A grammatikától a poétika felé*, ItK, 99(1995), 577–585.
- IMRE Mihály, *A retorika szempontjainak érvényesülése Szenci Molnár Albert szótárszerzői működésében*, e címmel nem jelent meg, de lásd: IMRE Mihály, *Cicero és/vagy Krisztus? A reformáció XVI. századi retorikáinak egyik dilemmája = Religió, retorika, nemzettudat régi irodalmunkban*, szerk. BITSKEY István, OLÁH Szabolcs, Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó, 2004 (Csokonai Universitas Könyvtár: Bibliotheca Studiorum Litterarium, 31), 125–165; IMRE Mihály, „Úton járásnak megírása”: *Kulturális emlékezet, retorikai-poétikai elvek érvényesülése Szenci Molnár Albert műveiben*, Bp., Balassi Kiadó, 2009 (Humanizmus és Reformáció, 31).
- JANKOVITS László, *P. mester, a hazugok, a fecsegők és az álmodozók*, ItK, 102(1998), 1–9; *ua.* = JANKOVITS László, *Hazugok, fecsegők, álmodozók: Tanulmányok a régi magyar költészetéről*, Bp., Balassi Kiadó, 2006 (Régi Magyar Könyvtár: Tanulmányok, 7), 9–20.
- KECSKEMÉTI Gábor, *A történeti kommunikációelmélet lehetőségei*, ItK, 99(1995), 561–576.
- KNAPP Éva, *A jezsuita emblémaelmélet humanista kapcsolatai*, ItK, 99(1995), 595–611.
- LATZKOVITS Miklós, *Argumentum és prológus a régi magyar drámában*, ItK, 99(1995), 586–594.
- LUKÁCSY Sándor, „*Trombita, kürt, tanító vagyok*”: *Prédikátorok – hivatásukról, műfajukról*, ItK, 99(1995), 271–292.
- MOHÁCSI Ágnes, *Zrínyi gondolatalakzatairól*, nem jelent meg.
- MÓZES Huba, *A lírai költészet műfajai korai magyar bibliafordításokban = A magyar művelődés és a kereszténység (La civiltà ungherese e il cristianesimo): A IV. Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus előadásai (Róma–Nápoly, 1996. szeptember 9–14.), I–III*, szerk. JANKOVICS József, MONOK István, NYERGES Judit, SÁRKÖZY Péter, Bp.–Szeged, Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság–Scriptum Rt., 1998, II, 873–881.
- PETRŐCZI Éva, *Poétika-töredékek angol és magyar puritán életvezetési könyvekben*, Confessio, 21(1997)/2, 50–57.
- SZABÓ András, *Szenci Molnár Albert és a magyar időmértékes vers: Egy frissen felfedezett alkalmi költemény margójára*, ItK, 100(1996), 114–121.
- SZILASI László, *Argumenta mortis (Érvek és ellenérvek a hősi halálra: becsület és méltóság a régi magyar elbeszélő költészetben és emlékiratokban)*, ItK, 101(1997), 217–234.
- TÓTH Tünde, *Balassi Bálint és az inventio poetica*, Palimpszeszt, 8(1997), http://magyar-irodalom.elte.hu/palimpszeszt/08_szam/02.htm; *ua.* = *Hommages à Kulin Katalin: Tanulmányok és műfordítások*, szerk. HALÁSZ Katalin, Bp., Palimpszeszt Kulturális Alapítvány, 1997, 263–283.